

บทที่ 5

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ เลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อต้องการทราบว่าเหตุใดประชาชนชาวพญาไท ซึ่งเคยให้ความสำคัญต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งทุกระดับที่สังกัดพรรคพลังธรรมมาโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2528 คือนับแต่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เป็นคนมา ได้เปลี่ยนใจไปเลือก นายพิจิตต รัตกุล เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ทั้งที่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้สมัครเข้ารับเลือกตั้งในครั้งนี้อย่าง

ในส่วนของ การวิเคราะห์ ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยแยกพิจารณาเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การตัดสินใจเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยของการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเลือกตั้ง

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพของประชากรกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

จากแบบสอบถามที่ได้ส่งให้ผู้ตอบ จำนวน 980 ชุด ได้รับตอบกลับมาจำนวน 812 ชุด สามารถจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ได้ดังนี้

ตารางที่ 5.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มตัวอย่าง

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	440	54.2
หญิง	368	45.3
ไม่ตอบ	4	0.5
2. อายุ		
18 - 35 ปี	362	44.6
36 - 55 ปี	334	41.1
56 ปีขึ้นไป	100	12.3
ไม่ตอบ	16	2.0
3. การศึกษา		
ประถมศึกษา	94	11.6
มัธยมต้น	123	15.1
มัธยมปลาย/ปวช.	204	25.1
อนุปริญญา/ปวส.	118	14.5
ปริญญาตรีขึ้นไป	265	32.6
ไม่ตอบ	8	1.0

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพ		
นักศึกษา	81	10.0
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	362	44.6
รับจ้างทั่วไป	124	15.3
พนักงานบริษัทเอกชน	118	14.5
ทำธุรกิจของตน	121	14.9
ไม่ตอบ	6	0.7
5. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 4,000 บาท	84	10.3
4,001 - 6,000 บาท	210	25.9
6,001 - 10,000 บาท	176	21.7
10,001 - 15,000 บาท	140	17.2
15,001 บาทขึ้นไป	189	23.3
ไม่ตอบ	13	1.6

จากตารางที่ 5.1 วิเคราะห์สถานภาพของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1. เพศ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 440 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 เพศหญิง จำนวน 368 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 ไม่ตอบ 4 คน ร้อยละ 0.5

2. อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมาก มีอายุอยู่ระหว่าง 18-35 ปี จำนวนมากที่สุด คือ 362 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาได้แก่ผู้มีอายุระหว่าง 36-55 ปี มีจำนวน 334 คน คิดเป็นร้อยละ 41.1 ส่วนผู้มีอายุมากที่สุดตั้งแต่ 56 ปีขึ้นไป มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 ไม่ตอบ 16 คน ร้อยละ 2.0

3. ระดับการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่มีจำนวนสูงสุด คือ ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปกล่าวคือ มีจำนวน 265 คน คิดเป็นร้อยละ 32.6 รองลงมาคือผู้มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย/ปวช. ซึ่งมีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 25.1 ผู้มีการศึกษาระดับมัธยมต้น จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 ผู้มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวนต่ำที่สุดคือ 94 คน คิดเป็นร้อยละ 11.6 ไม่ตอบ 8 คน ร้อยละ 1.0

4. อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพอยู่ในภาครัฐบาล รวมทั้งข้าราชการบำนาญด้วย ซึ่งมีจำนวน 362 คน คิดเป็นร้อยละ 44.6 รองลงมาคือผู้มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 รองลงมาคือ ผู้ทำธุรกิจของตนเอง จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 14.9 ซึ่งเป็นจำนวนใกล้เคียงกับพนักงานบริษัทเอกชน ซึ่งมีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ผู้ที่เป็นนักศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 81 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 ไม่ตอบ 6 คน ร้อยละ 0.7

5. รายได้ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 4,001-6,000 บาท ซึ่งมีจำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมาคือกลุ่มผู้มีรายได้ 15,001 บาทขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ลำดับถัดไปคือกลุ่มผู้มีรายได้ระหว่าง 6,001-10,000 บาท มีจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 21.7 ลำดับถัดไปคือ กลุ่มผู้มีรายได้ 10,001-15,000 บาท จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 17.2 กลุ่มจำนวนน้อยที่สุดคือกลุ่มผู้มีรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท ซึ่งมีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 ไม่ตอบ 13 คน ร้อยละ 1.6

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์การตัดสินใจเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้มุ่งเน้นเรื่องเหตุปัจจัยที่ชาวพญาไทเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจจากการเลือกบุคคลสังกัดพรรคพลังธรรม มาเลือก นายพิจิตต รัตตกุล ผู้สมัครอิสระ จึงนำศึกษาคูว่าในกลุ่มผู้เลือกตั้งจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แต่ละกลุ่มย่อยเลือก นายพิจิตตฯ เป็นจำนวนเท่าใด และบุคคลอื่นเป็นจำนวนเท่าใด

เพื่อให้เห็นภาพรวมว่าผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด (ทุกสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม) เลือกผู้ใดเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 เป็นจำนวนเท่าใด ผู้ศึกษาจึงขอเสนอผลรวมของการเลือกตั้งเสียก่อน แล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์โดยจำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้ตอบ ต่อไปดังนี้คือ

ตารางที่ 5.2 การเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด (ทุกสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม)

การเลือกตัวบุคคลเป็นผู้ว่าฯ กทม.	จำนวน	ร้อยละ
การเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร		
นายพิจิตต รัตตกุล	555	68.3
พลตรีจำลอง ศรีเมือง	127	15.6
ศ.ร.อ.กฤษฏา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา	64	7.9
นายอากร สุนทระกุล	17	2.1
อื่น ๆ	3	0.4

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม.จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 812 คน เลือกนายพิจิตตฯ จำนวนมากที่สุด คือ 555 คน คิดเป็นร้อยละ 68.3 รองลงมาคือพลตรีจำลองฯ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 64 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9 เลือกนายอากรฯ 17 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 อื่น ๆ 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.4

ตารางที่ 5.3 การตัดสินใจเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม

สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม	การเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร											
	พิจิตต		จำลอง		กฤษฎา		อากร		อื่นๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ												
ชาย	299	68.1	64	14.6	32	7.3	12	2.7	32	7.3	439	54.5
หญิง	253	69.1	63	17.2	31	8.5	5	1.4	14	3.8	366	45.5
รวม	552	68.6	127	15.8	63	7.8	17	2.1	46	5.7	805	100.0
2. อายุ												
18-35 ปี	247	68.8	44	12.3	28	7.8	7	1.9	33	9.2	359	45.3
36-55 ปี	225	67.4	61	18.3	30	9.0	6	1.8	12	3.6	334	42.1
56 ปีขึ้นไป	70	70.	20	20.	5	5.0	4	4.0	1	1.0	100	12.6
รวม	542	68.3	125	15.8	63	7.9	17	2.1	46	5.8	793	100.0

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม	การเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร											
	พิจิตต		จำลอง		กฤษฎา		อากร		อื่นๆ		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
3. การศึกษา												
ประถมศึกษา	60	63.8	19	20.2	8	8.5	3	3.2	4	4.3	94	11.7
มัธยมต้น	84	68.9	16	13.1	15	12.3	-	-	7	5.7	122	15.2
มัธยมปลาย	135	66.5	30	14.8	17	8.4	2	1.0	19	9.4	203	25.3
อนุปริญญา	84	71.2	20	16.9	7	5.9	2	1.7	5	4.2	118	14.7
ปริญญาตรีขึ้นไป	189	71.3	42	15.8	15	5.7	9	3.4	10	3.8	265	33.0
รวม	552	68.8	127	15.8	62	7.7	16	2.0	45	5.6	802	100.0
4. อาชีพ												
นักศึกษา	60	75.9	9	11.4	3	3.8	2	2.5	5	6.3	79	9.8
ข้าราชการ/พนักงาน												
รัฐวิสาหกิจ	254	70.4	52	14.4	28	7.8	3	0.8	24	6.6	361	45.0
รับจ้างทั่วไป	74	59.7	26	21.0	12	9.7	4	3.2	8	6.5	124	15.4
พนักงานบริษัทเอกชน	78	66.1	15	12.7	16	13.6	2	1.7	7	5.9	118	14.7
ทำธุรกิจของตัวเอง	86	71.1	22	18.2	5	4.1	6	5.0	2	1.7	121	15.1
รวม	552	68.7	124	15.4	64	8.0	17	2.1	46	5.7	803	100.0

ตารางที่ 5.3 (ต่อ)

สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคม	การเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร												
	พิจิตร		จำลอง		กฤษฎา		อากร		อื่นๆ		รวม		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
5. รายได้ต่อเดือน													
ต่ำกว่า 4,000 บาท	52	63.4	17	20.7	2	2.4	4	4.9	7	8.5	82	10.3	
4,001-6,000 บาท	149	71.3	25	12.0	20	9.6	2	1.0	13	6.2	209	26.3	
6,001-10,000 บาท	119	67.6	23	13.1	16	9.1	2	1.1	16	9.1	176	22.1	
10,000-15,000 บาท	91	65.0	24	17.1	16	11.4	2	1.4	7	5.0	140	17.6	
15,001 ขึ้นไป	139	73.5	34	18.0	7	3.7	7	3.7	2	1.1	189	23.7	
รวม	550	69.1	123	15.5	61	7.7	17	2.1	45	5.7	796	100.0	

จากตารางที่ 5.3 การตัดสินใจเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม ดังนี้

1. เพศ ผู้ตอบทั้งหมด 805 คน จำแนกตามเพศได้ดังนี้

เพศชาย จำนวน 439 คน เลือกนายพิจิตตฯ จำนวน 299 คน ร้อยละ 68.1 ของชายทั้งหมด เลือกพลตรีจำลองฯ จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 14.6 ของเพศชายทั้งหมด เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 32 คน ร้อยละ 7.3 ของชายทั้งหมด เลือกนายอากรฯ 12 คน ร้อยละ 2.7 ของชายทั้งหมด อื่น ๆ จำนวน 32 คน ร้อยละ 7.3 ของชายทั้งหมด

เพศหญิง จำนวน 366 คน เลือกนายพิจิตตฯ 253 คน ร้อยละ 69.1 ของหญิงทั้งหมด เลือกพลตรีจำลองฯ 63 คน คิดเป็น 17.2 ของหญิงทั้งหมดเลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 31 คน ร้อยละ 8.5 ของหญิงทั้งหมด เลือกนายอากรฯ 5 คน ร้อยละ 1.4 ของหญิงทั้งหมด และอื่น ๆ จำนวน 14 คน ร้อยละ 3.8 ของหญิงทั้งหมด

2. อายุ ผู้ตอบทั้งหมด 793 คน จำแนกตามกลุ่มอายุได้ดังนี้

กลุ่มอายุ 18-35 ปี มีจำนวน 359 คน เลือกนายพิจิตตฯ จำนวน 247 คน ร้อยละ 68.8 ของกลุ่มอายุ เลือกพลตรีจำลองฯ 44 คน ร้อยละ 12.3 ของกลุ่มอายุ เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 28 คน ร้อยละ 7.8 ของกลุ่มอายุ เลือกนายอากรฯ 7 คน ร้อยละ 1.9 ของกลุ่มอายุ เลือกอื่น ๆ 33 คน ร้อยละ 9.2

กลุ่มอายุ 36-55 ปี มีจำนวน 334 คน เลือก นายพิจิตตฯ 225 คน ร้อยละ 67.4 ของกลุ่มอายุเลือกพลตรีจำลองฯ 61 คน ร้อยละ 18.6 ของกลุ่มอายุ เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 30 คน ร้อยละ 9.0 ของกลุ่มอายุเลือกนายอากรฯ 6 คน ร้อยละ 1.8 ของกลุ่มอายุ อื่น ๆ 12 คน ร้อยละ 3.6 ของกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ 56 ปีขึ้นไป มีจำนวน 100 คน เลือกนายพิจิตตฯ 70 คน ร้อยละ 70 ของกลุ่มอายุ เลือกพลตรีจำลองฯ 20 คน ร้อยละ 20 ของกลุ่มอายุ เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 5 คน ร้อยละ 5.0 ของกลุ่มอายุ เลือกนายอากรฯ 4 คน ร้อยละ 4 ของกลุ่มอายุ อื่น ๆ 1 คน ร้อยละ 1.0 ของกลุ่มอายุ

3. การศึกษา ผู้ตอบทั้งหมด 802 คน จำแนกตามกลุ่มการศึกษาได้ดังนี้

กลุ่มการศึกษาระดับประถมศึกษา มีจำนวน 94 คน เลือก นายพิจิตตฯ 60 คน ร้อยละ 63.8 ของกลุ่มการศึกษา เลือกพลตรีจำลองฯ 19 คน ร้อยละ 20.2 ของกลุ่มการศึกษา เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 8 คน ร้อยละ 8.5 ของกลุ่มการศึกษา เลือกนายอากรฯ 3 คน ร้อยละ 3.2 ของกลุ่มการศึกษา

กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมต้น มีจำนวน 122 คน เลือกนายพิจิตตฯ 84 คน ร้อยละ 68.9 เลือกพลตรีจำลองฯ 16 คน ร้อยละ 13.1 ของกลุ่มการศึกษา เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 15 คน ร้อยละ 12.3 ในกลุ่มการศึกษาระดับมัธยมต้นไม่มีผู้เลือกนายอากรฯ และอื่น ๆ 7 คน ร้อยละ 5.7 ของกลุ่มการศึกษา

กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมปลาย มีจำนวน 203 คน เลือกนายพิจิตตฯ 135 คน ร้อยละ 66.5 ของกลุ่มการศึกษา เลือกพลตรีจำลองฯ 30 คน ร้อยละ 14.8 ของกลุ่มการศึกษา เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 17 คน ร้อยละ 8.4 ของกลุ่มการศึกษา เลือกนายอากรฯ 2 คน ร้อยละ 1.0 ของกลุ่มการศึกษา และอื่น ๆ 19 คน ร้อยละ 9.4 ของกลุ่มการศึกษา

กลุ่มการศึกษาระดับอนุปริญา มีจำนวน 118 คน เลือกนายพิจิตตฯ 84 คน ร้อยละ 71.2 ของกลุ่มการศึกษา เลือกพลตรีจำลองฯ 20 คน ร้อยละ 16.9 ของกลุ่มการศึกษา เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 7 คน ร้อยละ 5.9 ของกลุ่มการศึกษา เลือกนายอากรฯ 2 คน ร้อยละ 1.7 ของกลุ่มการศึกษา และอื่น ๆ 5 คน ร้อยละ 4.2 ของกลุ่มการศึกษา

กลุ่มการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปมีจำนวน 265 คน เลือกนายพิจิตตฯ 189 คน ร้อยละ 71.3 ของกลุ่มการศึกษา เลือกพลตรีจำลองฯ 42 คน ร้อยละ 15.8 ของกลุ่มการศึกษา เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 15 คน ร้อยละ 5.7 ของกลุ่มการศึกษา เลือกนายอากรฯ 9 คน ร้อยละ 3.4 ของกลุ่มการศึกษา และอื่น ๆ 10 คน ร้อยละ 3.8 ของกลุ่มการศึกษา

4. อาชีพ ผู้ตอบทั้งหมด 803 คน จำแนกตามกลุ่มอาชีพได้ดังนี้

กลุ่มนักศึกษามีจำนวน 79 คน เลือกนายพิจิตตฯ 60 คน ร้อยละ 75.9 ของกลุ่มนักศึกษา เลือกพลตรีจำลองฯ 9 คน ร้อยละ 11.4 ของกลุ่มนักศึกษา เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 3 คน ร้อยละ 3.8 ของกลุ่มนักศึกษา เลือกนายอากรฯ 2 คน ร้อยละ 2.5 ของกลุ่มนักศึกษา และอื่น ๆ 5 คน ร้อยละ 6.3 ของกลุ่มนักศึกษา

กลุ่มอาชีพข้าราชการและพนักงานของรัฐมีจำนวน 361 คน เลือกนายพิจิตตฯ 254 คน ร้อยละ 70.4 ของกลุ่มข้าราชการ เลือกพลตรีจำลองฯ 52 คน ร้อยละ 14.4 ของกลุ่มข้าราชการ เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 28 คน ร้อยละ 7.8 ของกลุ่มข้าราชการเลือกนายอากรฯ 3 คน ร้อยละ 0.8 ของกลุ่มและอื่น ๆ 24 คน ร้อยละ 6.6 ของกลุ่มข้าราชการ

อาชีพรับจ้างทั่วไป มีจำนวน 124 คน เลือกนายพิจิตตฯ 74 คน ร้อยละ 59.7 ของกลุ่มรับจ้าง เลือกพลตรีจำลองฯ 26 คน ร้อยละ 21.0 ของกลุ่มรับจ้าง เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 12 คน ร้อยละ 9.7 ของกลุ่มรับจ้าง เลือกนายอากรฯ 4 คน ร้อยละ 3.2 และเลือกอื่น ๆ 8 คน ร้อยละ 6.5 ของกลุ่มรับจ้าง

กลุ่มอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน มีจำนวน 118 คน เลือกนายพิจิตตฯ 78 คน ร้อยละ 66.1 ของกลุ่มพนักงานเอกชน เลือกพลตรีจำลองฯ 15 คน ร้อยละ 12.7 ของกลุ่มพนักงานบริษัทฯ เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 16 คน ร้อยละ 13.6 ของกลุ่มพนักงานบริษัทฯ เลือกนายอากรฯ 2 คน ร้อยละ 1.7 ของกลุ่มพนักงานบริษัทฯ และอื่น ๆ จำนวน 7 คน ร้อยละ 5.3 ของกลุ่มพนักงานบริษัท

กลุ่มอาชีพทำธุรกิจของตัวเอง รวมจำนวน 121 คน เลือกนายพิจิตตฯ 86 คน ร้อยละ 71.1 ของกลุ่มธุรกิจของตัวเอง เลือกพลตรีจำลองฯ 22 คน ร้อยละ 18.2 ของกลุ่มทำธุรกิจของตัวเอง เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 5 คน ร้อยละ 4.1 ของกลุ่มทำธุรกิจของตัวเอง เลือกนายอากรฯ 6 คน ร้อยละ 5.0 ของกลุ่มทำธุรกิจของตัวเอง และอื่น ๆ 2 คน ร้อยละ 1.7 ของกลุ่ม

5. รายได้ ผู้ตอบทั้งหมด 796 คน จำแนกตามกลุ่มรายได้ได้ดังนี้

กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 4,000 บาท มีจำนวน 82 คน เลือกนายพิจิตตฯ 52 คน ร้อยละ 63.4 ของกลุ่มรายได้ เลือกพลตรีจำลองฯ 17 คน ร้อยละ 20.7 ของกลุ่มรายได้ เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 2 คน ร้อยละ 2.4 ของกลุ่มรายได้ เลือกนายอากรฯ 4 คน ร้อยละ 4.9 ของกลุ่มรายได้ และอื่น ๆ 7 คน ร้อยละ 8.5 ของกลุ่ม

กลุ่มรายได้ 4,001-6,000 บาท มีจำนวน 209 คน เลือกนายพิจิตตฯ 149 คน ร้อยละ 71.3 เลือกพลตรีจำลองฯ 25 คน ร้อยละ 12.0 ของกลุ่มรายได้ เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ 20 คน ร้อยละ 9.6 ของกลุ่มรายได้ เลือกนายอากรฯ 2 คน ร้อยละ 1.0 ของกลุ่มรายได้ และอื่น ๆ 13 คน ร้อยละ 6.2 ของกลุ่มรายได้

กลุ่มรายได้ 6,001-10,000 บาท มีจำนวน 176 คน เลือกนายพิจิตตฯ 119 คน ร้อยละ 67.6 ของกลุ่มรายได้ เลือกพลตรีจำลองฯ 23 คน ร้อยละ 13.1 ของกลุ่มรายได้ เลือก ศ.ร.อ.

.กฤษฎาฯ 16 คน ร้อยละ 9.1 ของกลุ่มรายได้ เลือคนายอากรฯ 2 คน ร้อยละ 1.1 ของกลุ่มรายได้ และอื่น ๆ 16 คน ร้อยละ 9.1 ของกลุ่ม

กลุ่มรายได้ 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 140 คน เลือคนายพิจิตตฯ 91 คน ร้อยละ 65.0 ของกลุ่มรายได้ เลือคพลตรีจำลองฯ 24 คน ร้อยละ 17.1 ของกลุ่มรายได้ เลือค ศ.ร.อ .กฤษฎาฯ 16 คน ร้อยละ 11.4 ของกลุ่มรายได้ เลือคนายอากรฯ 2 คน ร้อยละ 1.4 ของกลุ่มรายได้ และอื่น ๆ 7 คน ร้อยละ 5.0 ของกลุ่มรายได้

กลุ่มรายได้ 15,001 ขึ้นไป มีจำนวน 189 คน เลือคนายพิจิตตฯ 139 คน ร้อยละ 73.5 ของกลุ่มรายได้ เลือคพลตรีจำลองฯ 34 คน ร้อยละ 18.0 ของกลุ่มรายได้ เลือค ศ.ร.อ .กฤษฎาฯ 7 คน ร้อยละ 3.7 ของกลุ่มรายได้ เลือคนายอากรฯ 7 คน ร้อยละ 3.7 ของกลุ่มรายได้ และอื่น ๆ ร้อยละ 1.1 ของกลุ่มรายได้

สรุป

เมื่อพิจารณาการตัดสินใจเลือกบุคคลเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของผู้เลือกตั้งแล้ว ปรากฏว่า ความแตกต่างด้านสถานภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของผู้เลือกตั้งไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในการตัดสินใจเลือกผู้ว่าราชการ- กรุงเทพมหานคร ในวันที่ 2 มิถุนายน 2539 นี้มากนัก

ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในทุกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉลี่ยเลือกนายพิจิตต รัตตกุล เป็นจำนวนร้อยละ 68.3 เลือคพลตรีจำลอง ศรีเมือง ร้อยละ 15.6 เลือค ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ร้อยละ 7.9 เลือคนายอากร สุนทระกุล ร้อยละ 2.1

เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้เลือกนายพิจิตตฯ กับผู้เลือกพลตรีจำลองฯ จะมีข้อ่า สังเกตอยู่บางจุด กล่าวคือ กลุ่มอาชีพนักศึกษา มีผู้เลือกนายพิจิตตฯ ร้อยละ 75.9 มากกว่าระดับ เฉลี่ยคือมากกว่าร้อยละ 68.3 และกลุ่มนักศึกษาเลือกพลตรีจำลองฯ ร้อยละ 11.4 ซึ่งต่ำกว่าระดับ เฉลี่ยคือต่ำกว่าระดับเฉลี่ยคือต่ำกว่า 15.6 กลุ่มที่น่าสังเกตอีกกลุ่มคือกลุ่มผู้มีอาชีพรับจ้างทั่วไป ซึ่งกลุ่มนี้เลือกนายพิจิตตฯ เป็นจำนวนน้อยกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ และเลือกพลตรีจำลองฯ มากกว่า กลุ่มอาชีพอื่น คือ เลือคนายพิจิตต ร้อยละ 29.7 และเลือกพลตรีจำลองฯ ร้อยละ 21.0 แสดงว่าผู้มี อาชีพรับจ้างทั่วไปให้ความนิยมในตัวพลตรีจำลองฯ มากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ แต่ก็ไม่มากไปกว่า ความนิยมที่มีต่อนายพิจิตต รัตตกุล

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์ปัจจัยที่ทำให้ผู้เลือกตั้งเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ตั้งสมมุติฐานไว้ว่าการที่ประชาชนชาวพุทธาไทได้เปลี่ยนใจเลือก นายพิจิตต รัตตกุล เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผู้สมัครอิสระไม่สังกัดพรรคการเมือง แทนที่จะเลือกพลตรีจำลอง ศรีเมือง ผู้สมัครสังกัดพรรคพลังธรรม ตามที่ได้เคยเลือกผู้สมัครจากพรรคพลังธรรมเป็นผู้แทนของตนในการเลือกตั้งทุกระดับที่ผ่านมา ดังนี้คือ

1. สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้นสร้างให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร

- คนกรุงเทพฯ ขาดความเชื่อถือและไว้วางใจต่อระบบพรรคการเมืองในระดับชาติจึงหันมาให้ความนิยมตัวบุคคล
- คนกรุงเทพฯ เกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายอยากทดลองของใหม่ เป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่ทันและทันคน

2. วิธีการรณรงค์หาเสียงของผู้สมัครในรูปแบบต่าง ๆ จูงใจให้ผู้เลือกตั้งเชื่อถือ เช่น นโยบายและกลยุทธ์ที่นำมาใช้

3. ผลของการยิงเสียงก่อนการเลือกตั้งของสถาบันต่าง ๆ ที่จัดขึ้นมีผลชี้้นำให้ผู้เลือกตั้งคล้อยตามในการลงคะแนนเสียง

ผู้ศึกษาได้จัดทำแบบสอบถามโดยตั้งคำถามให้ผู้ตอบแสดงความเห็นด้วยหรือไม่ตามสมมุติฐานทั้ง 3 แล้วนำคำตอบที่มีต่อความเห็นด้วยหรือไม่ต่อคำถามแต่ละข้อมารวมความเห็นแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เห็นด้วย และเห็นด้วยอย่างยิ่ง กลุ่มที่ 2 คือ ผู้ที่ไม่ออกความเห็นหรือไม่แน่ใจ กลุ่มที่ 3 ก็คือกลุ่มไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เกณฑ์การวัด ใช้ผลคะแนนร้อยละของกลุ่มที่ 1 เป็นเครื่องวัดว่าผู้ตอบมีความเห็นด้วยกับคำถามในข้อนั้น ๆ หรือไม่ หากผลคะแนนร้อยละของกลุ่มที่ 1 สูงกว่า ผลคะแนนร้อยละของกลุ่มที่ 2 และกลุ่มที่ 3 รวมกัน ถือว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยกับคำถามข้อนั้น

เกณฑ์การวัดระดับความเห็นด้วยของกลุ่มปัจจัย มีดังนี้

- ถ้าค่าเฉลี่ยที่ได้ คิดเป็นร้อยละ 70.0 ขึ้นไป หมายถึง มีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง
- ถ้าค่าเฉลี่ยที่ได้ คิดเป็นร้อยละ 60.0-69.0 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลางก่อนข้างสูง
- ถ้าค่าเฉลี่ยที่ได้ คิดเป็นร้อยละ 40.0-59.0 หมายถึง มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง
- ถ้าค่าเฉลี่ยที่ได้ คิดเป็นร้อยละ 39.0 ลงไป หมายถึง มีความเห็นด้วยน้อย

ขั้นตอนในการนำเสนอการวิเคราะห์ในส่วนที่ 3 แบ่งได้ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1 ปรากฏตามตารางที่ 5.4 ถึง ตารางที่ 5.5
- ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 2 ปรากฏตามตารางที่ 5.6 ถึง ตารางที่ 5.8
- ขั้นตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 3 ปรากฏตามตารางที่ 5.9 ถึง ตารางที่ 5.12

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 1

ตารางที่ 5.4 ทศนคติที่ผู้เลือกตั้งมีต่อพรรคการเมืองต่อสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงระยะเวลาที่มีการเลือกตั้ง

คำถาม “การที่ประชาชนกรุงเทพมหานครเกิดความไม่พอใจต่อระบบพรรคการเมืองระดับชาติ ทำให้หันไปให้คะแนนนิยมกับผู้ที่ไม่มีพรรคการเมืองสนับสนุน”

ตัวบุคคลที่เลือก	เมื่อระบบพรรค		ไม่มีความเห็น		ไม่เมื่อระบบพรรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นายพิจิตต	418	76.6	75	13.7	53	9.7	546	68.8
พลตรีจำลองฯ	77	62.6	22	17.9	24	19.5	123	15.5
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	38	59.4	16	25.0	10	15.6	64	8.1
นายอากรฯ	13	76.5	2	11.8	2	11.8	17	2.1
อื่น ๆ	30	68.2	10	22.7	4	9.1	44	5.5
รวม	576	72.5	125	15.7	93	11.7	794	100.0

จากตารางที่ 5.4 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้รับเลือกคะแนนสูงสุด 4 ลำดับแรก) แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่เลือกนายพิจิตตฯ มีจำนวน 546 คน เลือกเพราะเมื่อหน้าระบบพรรคการเมืองระดับชาติ จึงหันไปให้ความนิยมกับผู้ที่ไม่มีพรรคการเมืองสนับสนุน จำนวน 418 คน ร้อยละ 76.6 เลือกนายพิจิตตฯ แต่ไม่มีความเห็นเรื่องพรรคการเมืองระดับชาติ จำนวน 75 คน ร้อยละ 13.7 เลือกนายพิจิตต แต่ไม่ใช่เพราะเมื่อหน้าระบบพรรค 53 คน ร้อยละ 9.7

ผู้เลือกพลตรีจำลองฯ มีจำนวน 123 คน ผู้ที่มีความเห็นด้วยว่าคนกรุงเทพฯ เมื่อหน้าต่อระบบพรรคการเมืองระดับชาติ ทำให้หันไปให้คะแนนนิยมกับผู้ที่ไม่มีพรรคการเมืองสนับสนุน 77 คน ร้อยละ 62.6 ผู้ไม่มีความเห็น 22 คน ร้อยละ 17.9 ผู้ที่ไม่เมื่อระบบพรรค 24 คน ร้อยละ 19.5

ผู้เลือก ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ มีจำนวน 64 คน ผู้เบื่อหน่ายระบบพรรค 38 คน ร้อยละ 59.4
ไม่มีความเห็น 16 คน ร้อยละ 25.0 ไม่เบื่อระบบพรรค 10 คน ร้อยละ 15.6

ผู้เลือก นายอากรฯ มีผู้เลือกจำนวน 17 คน เลือกเพราะเบื่อหน่ายระบบพรรค 13 คน
คิดเป็นร้อยละ 76.5 ผู้ไม่มีความเห็น 2 คน ร้อยละ 11.8 ไม่เบื่อระบบพรรค 2 คน ร้อยละ 11.8

ข้อน่าสังเกต คือ ผู้เลือกนายพิจิตตฯ และผู้เลือก นายอากรฯ ที่มีความเบื่อหน่ายต่อ
ระบบพรรคการเมืองทำให้หันไปให้คะแนนนิยมต่อผู้สมัครที่ไม่มีพรรคการเมืองสนับสนุน มี
จำนวนใกล้เคียงกันคือร้อยละ 76 เกือบ

สรุป ความเห็นของผู้ที่เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้ที่เลือกบุคคลที่ไม่มีพรรคการเมืองสนับสนุน เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
เนื่องจากเบื่อหน่ายพรรคการเมืองระดับชาติ ร้อยละ 72.5

ผู้ที่เลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร โดยไม่มีความเห็นเรื่องนี้ และผู้ที่เลือกโดยไม่ได้
เบื่อระบบพรรคการเมือง รวมกันแล้วมีจำนวนร้อยละ 27.5

เมื่อนำตัวเลขข้างต้นมาเทียบกับเกณฑ์การจัดระดับความเห็นด้วยแล้วถือได้ว่าผู้ตอบ
เห็นด้วยกับคำถามในข้อนี้เป็นอย่างยิ่ง แสดงว่าสถานการณ์ทางการเมืองในขณะนั้น (ก่อน 2
มิถุนายน 2539) เป็นปัจจัยสำคัญที่ประชาชนนำมาใช้ในการตัดสินใจเลือกตั้ง การที่พรรคฝ่ายค้าน
มีพรรคประชาธิปไตยเป็นแกนนำได้เปิดอภิปรายทั่วไปไม่ว่างใจรัฐบาล ทำให้ทั้งฝ่ายรัฐบาลและ
ฝ่ายค้านต่างนำความไม่ดีของแต่ละฝ่ายมาพูดให้ประชาชนทราบ เพื่อโจมตีซึ่งกันและกัน เป็นข้อ
เสียเปรียบของผู้สมัครที่สังกัด หรือที่มีพรรคการเมืองสนับสนุน

ดังนั้นการที่นายพิจิตต รัตตกุล ประกาศลาออกจากสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ และ
สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จึงเป็นช่วงจังหวะที่ดีที่สุด ถ้าวินัยพิจิตตฯ
ช่วงชิงเวลาเพื่อตัดทวงคะแนนเสียงได้รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ หากเป็นเช่นนั้นจริงแสดงว่านาย
พิจิตตฯ คาดเดาเหตุการณ์ได้ถูกต้อง หรือนายพิจิตตฯ อาจไม่ทันคิดถึงข้อได้เปรียบเสียเปรียบอื่น
นี้ หากแต่สถานการณ์ทำให้เป็นไปเช่นนั้น เนื่องจากพรรคประชาธิปัตย์ที่นายพิจิตตฯ สังกัดอยู่
ยังลังเลไม่แสดงที่ท่าว่าจะส่งผู้ใดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในขณะที่
ที่ต่างก็รู้อยู่แล้วว่านายพิจิตตฯ รอคอยที่จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
นายพิจิตตฯ จึงต้องลาออกและสมัครในนามอิสระ

สำหรับนายอากรฯ นั้น การสมัครอิสระไม่สังกัดพรรคการเมืองใด ไม่ใช่เรื่องแปลก เนื่องจากประชาชนทราบอยู่แล้วว่า นายอากรฯ ได้ลาออกจากพรรคพลังธรรมมานานแล้ว จึงไม่สามารถสร้างคะแนนนิยมในหมู่ประชาชนเป็นวงกว้างได้

ตารางที่ 5.5 ทักษะคนที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

คำถาม “ท่านตัดสินใจที่จะไม่เลือกผู้สมัครที่เคยเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมาก่อน เนื่องจากเบื่อหน่ายและกิดจะลงเปลี่ยนคู่อีกจะได้มีสิ่งแปลกใหม่เกิดขึ้นบ้าง”

ตัวบุคคลที่เลือก	เมื่อผู้ว่าฯ คนเก่า		ไม่มีความเห็น หรือ ไม่แน่ใจ		ไม่เบื่อผู้ว่าฯ คนเก่า		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นายพิจิตต	468	67.9	107	19.7	67	12.4	542	68.5
พลตรีจำลองฯ	38	30.4	25	20.0	62	49.6	125	15.8
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	23	36.5	12	19.0	28	44.4	63	8.0
นายอากรฯ	11	68.8	3	18.8	2	12.5	16	2.0
อื่น ๆ	31	68.9	7	15.6	7	15.6	45	5.7
รวม	471	59.5	154	19.5	166	21.0	791	100.0

ตารางที่ 5.5 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้รับเลือกคะแนนสูง 4 ลำดับแรก) แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ที่ไม่เลือกผู้สมัครที่เคยเป็นผู้ว่าฯ กทม. เพราะเบื่อหน่ายและกิดจะเปลี่ยนเพื่อลงของใหม่

นายพิจิตตฯ มีผู้เลือก จำนวน 542 คน ร้อยละ 68.5 ในจำนวนนี้เลือกเพราะเบื่อผู้ว่าฯ คนเก่า อยากรองคนใหม่ 368 คน ร้อยละ 67.9 ไม่มีความเห็น 107 คน ร้อยละ 19.7 เลือกนายพิจิตตฯ แต่ไม่ใช่เพราะเบื่อผู้ว่าฯ กทม. คนเก่า จำนวน 67 คน ร้อยละ 12.4

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือกทั้งหมด 125 คน ร้อยละ 15.8 เลือกเพราะเบื่อผู้ว่าฯ คนเก่า

38 คน ร้อยละ 30.4 ไม่มีความเห็น 25 คน ร้อยละ 20.0 ไม่เมื่อผู้ว่าฯที่เคยเป็นผู้ว่าฯมาก่อน 62 คน ร้อยละ 49.6

ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ มีผู้เลือกรวม 63 คน ร้อยละ 8.0 เลือกเพราะเมื่อผู้เคยเป็นผู้ว่าฯมาก่อน 23 คน ร้อยละ 36.5 ไม่มีความเห็น 12 คน ร้อยละ 19.0 เลือกและไม่เมื่อผู้ว่าฯที่เคยเป็นผู้ว่าฯมาก่อน 28 คน ร้อยละ 44.4

นายอากรฯ มีผู้เลือกรวม 16 คน เมื่อผู้ว่าฯที่เคยเป็นมาก่อน 11 คน ร้อยละ 68.8 ไม่มีความเห็น 3 คน ร้อยละ 18.8 ไม่เมื่อผู้ที่เคยเป็นผู้ว่าฯมาก่อน 2 คน ร้อยละ 12.5

ผู้เลือกนายอากรฯ เพราะเมื่อหมายผู้ว่าฯ คนเก่า มีจำนวนใกล้เคียงกับผู้เลือก นายพิจิตตฯด้วยเหตุผลเดียวกัน คือจำนวนประมาณ ร้อยละ 68 ซึ่งสูงสุดในจำนวนผู้เลือก

สรุป รวมความเห็นของผู้เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

เมื่อผู้ว่าฯเก่า อายุก่อเปลี่ยนใหม่ ร้อยละ 59.5

ไม่มีความเห็นและไม่เมื่อคนเก่า ร้อยละ 40.5

เมื่อเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้ถือว่าผู้เลือกตั้งมีความเมื่อผู้ว่าฯคนเก่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

จะเห็นได้ว่าผู้เลือกนายพิจิตตฯ กับเลือกนายอากรฯ เลือกเพราะเมื่อผู้ว่าฯ คนเก่า อายุก่อคนใหม่ มีจำนวนใกล้เคียงกันมากและสูงที่สุดในกลุ่มผู้เลือกบุคคลทั้ง 2 คือ ร้อยละ 68 ที่ตอบคำถามข้อนี้ แสดงให้เห็นว่าประชาชนอยากลองเปลี่ยนให้บุคคลที่ยังไม่เคยเป็นผู้ว่าฯ มาก่อน ได้ลองทำงานดูบ้าง จึงน่าจะคิดว่าเหตุผลที่ผู้เลือกตั้งเมื่อผู้ว่าฯคนเก่าเป็นไปตามเหตุการณ์สิ่งแวดล้อม บรรยากาศทางการเมืองเฉพาะช่วงเวลานั้น เป็น “ปัจจัยระยะสั้นเฉพาะช่วงสมัย” (short-term factors) หรือไม่ ที่ทำให้ผู้เลือกตั้งเหตุผลไปเปลี่ยนการตัดสินใจเพียงแบบไปจากสภาวะปกติ หรือว่าเกิดจากความนิยมชมชอบที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้งเฉพาะตัวอย่างแท้จริงนั้น ต้องรอคอยการพิสูจน์ถึงผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในสมัยต่อ ๆ ไป

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 2

ตารางที่ 5.6 การให้ความสำคัญและความเชื่อถือที่มีต่อการ โฆษณาหาเสียงของผู้สมัคร

คำถาม “การ โฆษณาหาเสียงของผู้สมัครในรูปแบบต่าง ๆ มีประโยชน์มาก ทำให้ผู้เลือกตั้งได้รับรู้นโยบายของผู้สมัคร สามารถนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งได้”

ตัวบุคคลที่เลือก	เห็นด้วย		ไม่มีความเห็น		ไม่เห็นด้วย		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นายพิจิตต	448	81.9	76	13.9	23	4.2	547	68.5
พลตรีจำลองฯ	91	72.8	19	15.2	15	12.0	125	15.6
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	54	84.4	6	9.4	4	6.3	64	8.0
นายอากรฯ	11	64.7	4	23.5	2	11.8	17	2.1
อื่น ๆ	28	60.9	10	21.7	8	17.4	46	5.8
รวม	632	79.1	115	14.4	52	6.5	799	100.0

ตารางที่ 5.6 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้รับเลือกสูงสุด 5 อันดับแรก) จากตารางแสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ที่ตัดสินใจเลือกผู้ว่าฯ ทบทวนนโยบายของผู้สมัครจากการ โฆษณาหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง

นายพิจิตตฯ มีผู้เลือกจำนวน 547 คน ร้อยละ 68.5 มีผู้นำนโยบายจากการ โฆษณาหาเสียงมาประกอบการพิจารณาเลือก 448 คน ร้อยละ 81.9 ผู้ไม่มีความเห็น 76 คน ร้อยละ 13.9 ผู้ไม่ได้ นำนโยบายจากการ โฆษณาหาเสียงของผู้สมัครมาประกอบการพิจารณาเลือก จำนวน 23 คน ร้อยละ 4.2

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือก 125 คน เลือกเพราะนำนโยบายจากการหาเสียงมาประกอบ 91 คน ร้อยละ 72.8 ไม่มีความเห็น 19 คน ร้อยละ 15.2 ไม่ได้ นำนโยบายจากการหาเสียงมาประกอบการเลือก 15 คน ร้อยละ 12.0

ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ มีผู้เลือก 64 คน นำนโยบายจากการหาเสียงมาประกอบการเลือก 54 คน ร้อยละ 84.4 ไม่มีความเห็น 6 คน ร้อยละ 9.4 ไม่ได้นำนโยบายจากการหาเสียงมาประกอบการเลือก 4 คน ร้อยละ 6.3

นายอาครฯ มีผู้เลือกรวม 17 คน ผู้นำนโยบายจากการหาเสียงมาประกอบการเลือก 11 คน ร้อยละ 64.7 ไม่มีความเห็น 4 คน ร้อยละ 23.5 ไม่นำนโยบายมาประกอบการเลือก 2 คน ร้อยละ 11.8

สรุป รวมความเห็นของผู้เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้นำนโยบายจากการหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจ ร้อยละ 79.1

ผู้ที่ไม่มีความเห็นและผู้ไม่ได้นำนโยบายจากการหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจ ร้อยละ 20.9

เมื่อนำเกณฑ์ที่ตั้งไว้มาเทียบ ถือได้ว่าผู้เลือกตั้งได้นำนโยบายจากการโฆษณาหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง อยู่ในระดับสูงมาก

จากตัวเลขข้างต้นแสดงว่าผู้เลือกตั้งจำนวนสูงถึงร้อยละ 79.1 นำนโยบายของผู้สมัครที่นำเสนอจากการโฆษณาหาเสียงในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง ในจำนวนนี้ กลุ่มผู้เลือก ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ และกลุ่มผู้เลือกนายพิจิตตฯ ได้นำนโยบายของผู้สมัครจากการโฆษณาหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งมากที่สุด คือ ร้อยละ 80 เศษ

จึงสามารถกล่าวได้ว่า รูปแบบต่าง ๆ ในการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครมีผลต่อการตัดสินใจของผู้เลือกตั้งเป็นอย่างมาก มีข้อสังเกตประการหนึ่งคือในกลุ่มผู้เลือกนายอาครฯ นั้นมีผู้นำนโยบายจากการโฆษณาหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งจำนวนน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 64.7 เมื่อเปรียบเทียบกับตัวเลขผู้เลือก ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ คือ ร้อยละ 84.4 และนายพิจิตต ร้อยละ 81.9 ถือว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ เป็นไปได้หรือไม่ที่นายพิจิตตฯ และนายอาครฯ ต่างเป็นผู้สมัครอิสระหน้าใหม่เช่นเดียวกัน หากแต่กลยุทธ์และรูปแบบของการโฆษณาหาเสียงของนายอาครฯ ในภาพรวมสู้ของนายพิจิตตฯ ไม่ได้ จึงทำให้นายอาครฯ ได้รับคะแนนเสียงน้อยกว่านายพิจิตตฯ

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงผู้เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 84.4 ที่นำนโยบายจากการโฆษณาหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจ แต่จากผลการเลือกตั้งทั้งหมดปรากฏว่ามีผู้เลือก ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ เป็นลำดับที่ 3 แสดงว่าผู้เลือกตั้งได้นำปัจจัยอื่นมาประกอบการพิจารณาด้วย

ตารางที่ 5.7 แสดงความสำคัญของการโฆษณาหาเสียง

คำถาม “ท่านยังไม่ได้ตัดสินใจที่จะเลือกผู้ใดตั้งแต่แรก ต่อเมื่อท่านได้รับรู้นโยบายแนวทางของผู้สมัครจากการโฆษณาหาเสียงแล้วท่านจึงสามารถตัดสินใจที่จะเลือกผู้ใดเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร”

ตัวบุคคลที่เลือก	เลือกหลังฟังนโยบาย การหาเสียง		ไม่มีความเห็น		เลือกโดยไม่ต้องฟัง นโยบายในคราวหาเสียง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	นายพิจิตต	364	68.0	110	20.6	61	11.4	535
พลตรีจำลองฯ	56	45.5	27	22.0	40	32.5	123	15.7
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	38	61.3	14	22.6	10	16.1	62	7.9
นายอากรฯ	13	76.5	4	23.5	-	-	17	2.2
อื่น ๆ	27	63.7	165	21.1	119	15.2	782	100.0
รวม	498	63.7	165	21.1	119	15.2	782	100.0

ตารางที่ 5.7 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้คะแนนสูงสุด 4 ลำดับแรก) แสดงถึงจำนวนผู้ที่ยังไม่ได้ตัดสินใจที่จะเลือกผู้ใดเป็นผู้ว่าฯ กทม.ตั้งแต่แรก ต่อเมื่อได้รับรู้นโยบายของผู้สมัครจากการโฆษณาหาเสียง แล้วจึงตัดสินใจเลือก

นายพิจิตตฯ มีผู้เลือก 535 คน ร้อยละ 68.4 มีผู้เลือกหลังจากได้รับฟังนโยบายจากการหาเสียงแล้วจึงตัดสินใจเลือก 364 คน ร้อยละ 68.0 ไม่มีความเห็น 110 คน ร้อยละ 20.6 เลือกโดยไม่จำเป็นต้องรับรู้นโยบายจากการหาเสียงก่อน 61 คน ร้อยละ 11.4

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือกจำนวน 123 คน ร้อยละ 15.7 ตัดสินใจเลือกหลังรับรู้นโยบายจากการหาเสียง 56 คน ร้อยละ 45.5 ไม่มีความเห็น 27 คน ร้อยละ 22.0 เลือกโดยไม่จำเป็นต้องรับฟังนโยบายจากการหาเสียงก่อน 40 คน ร้อยละ 32.5

ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ มีผู้เลือก 62 คน ร้อยละ 7.9 เลือกหลังรับรู้นโยบายจากการหาเสียง 38 คน ร้อยละ 61.3 ไม่มีความเห็น 14 คน ร้อยละ 22.6 เลือกโดยไม่รับรู้นโยบายจากการหาเสียง 10 คน ร้อยละ 16.1

นายอากรฯ มีผู้เลือก 17 คน เลือกหลังรับรู้นโยบายจากการหาเสียง 13 คน ร้อยละ 76.5 ไม่มีความเห็น 4 คน ร้อยละ 23.5 คน

สรุป ผู้ที่ตัดสินใจเลือกผู้ใดได้หลังจากรับรู้นโยบายจากการหาเสียงแล้ว

ผู้ที่คิดว่าการหาเสียงมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ร้อยละ 63.7

ผู้ไม่มีความเห็นและผู้ที่ไม่คิดว่าการหาเสียงมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ร้อยละ 36.3

จึงถือได้ว่าผู้ที่คิดว่าการหาเสียงมีผลต่อการตัดสินใจเลือกอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

จากตัวเลขข้างต้นแสดงว่าผู้เลือกตั้งที่ยังไม่ได้ตัดสินใจเลือกผู้ใดไว้ในตอนแรก ต่อมาในภายหลังเมื่อได้รับรู้นโยบายจากการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครแล้วจึงตัดสินใจได้นั้น มีจำนวนสูงถึงร้อยละ 63.7 ในจำนวนนี้ กลุ่มผู้เลือกนายอากรฯ มีจำนวนสูงสุดถึงร้อยละ 76.5 รองลงมาคือกลุ่มผู้เลือกนายพิจิตตฯ ที่ร้อยละ 68.0 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มผู้เลือกนายอากรฯ ไม่ได้นำนโยบายจากการหาเสียงของนายอากรฯ มาประกอบการพิจารณา แต่เมื่อได้รับรู้นโยบายของผู้อื่นแล้วไม่พอใจ จึงกลับมาเลือกนายอากรฯ ซึ่งเป็นจำนวนรวมแล้วน้อยกว่าผู้ตัดสินใจเลือกผู้สมัครอื่นเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร แสดงว่าผลจากการโฆษณาหาเสียงของนายอากรฯ เจาะกลุ่มผู้เลือกตั้งได้เพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ของผู้เลือกตั้งทั่วกรุงเทพมหานคร

ตารางที่ 5.8 แสดงความสำคัญของการ โฆษณาหาเสียงต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ

คำถาม “ท่านคิดจะเลือกผู้สมัครผู้หนึ่งไว้ในตอนแรก ต่อมาท่านได้เปลี่ยนใจไปเลือกผู้สมัครผู้อื่น เพราะท่านพอใจในนโยบายที่ผู้สมัครคนนั้นนำเสนอในการ โฆษณาหาเสียง”

ตัวบุคคลที่เลือก	เปลี่ยนใจไปเลือก		ไม่มีความเห็น		ไม่เปลี่ยนใจหลัง		รวม	
	หลังการหาเสียง				จากฝั่งการหาเสียง			
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นายพิจิตตฯ	268	49.8	116	21.6	154	28.6	538	68.8
พลตรีจำลองฯ	47	38.8	20	16.5	54	44.6	121	15.5
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	27	43.5	13	21.0	22	35.5	62	7.9
นายอากรฯ	9	52.9	3	17.6	5	29.4	17	2.2
อื่น ๆ	21	47.7	9	20.5	14	31.8	44	5.6
รวม	372	47.6	161	20.6	249	31.8	782	100.0

ตารางที่ 5.8 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้คะแนนสูงสุด 4 ลำดับแรก) แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ที่ตัดสินใจเลือกผู้หนึ่งผู้ใดเป็นผู้ว่าฯ ทบท.ได้ และภายหลังได้เปลี่ยนใจไปเลือกผู้อื่นเพราะพอใจในนโยบายที่นำเสนอจากการ โฆษณาหาเสียง

นายพิจิตตฯ มีผู้เลือกจำนวน 538 คน ร้อยละ 68.8 มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือกจำนวน 268 คน ร้อยละ 49.8 ไม่มีความเห็น 116 คน ร้อยละ 21.6 ไม่ได้เลือกเพราะการเปลี่ยนใจ 154 คน จำนวน 28.6

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือกจำนวน 121 คน ร้อยละ 15.5 มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือก 47 คน ร้อยละ 38.8 ไม่มีความเห็น 20 คน ไม่ได้เลือกเพราะเปลี่ยนใจ 54 คน ร้อยละ 44.6

ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ มีเลือก 62 คน มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือกจำนวน 27 คน ร้อยละ 43.5 ไม่มีความเห็น 13 คน ร้อยละ 21.0 ไม่ได้เลือกเพราะเปลี่ยนใจ 22 คน ร้อยละ 35.5

นายอากรฯ มีผู้เลือก 17 คน มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือก จำนวน 9 คน ร้อยละ 52.9 ไม่มีความเห็น 3 คน ร้อยละ 17.6 ไม่เปลี่ยนใจ 5 คน ร้อยละ 29.4

สรุป รวมความเห็นของผู้เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

ผู้ที่ตั้งใจจะเลือกผู้อื่นในตอนแรก แต่เมื่อรับฟังนโยบายจากการหาเสียงได้เปลี่ยนใจมาเลือกในภายหลัง 47.6

ผู้ที่ไม่มีความเห็นหรือไม่แน่ใจและผู้ที่ถูกเลือกโดยไม่ได้เปลี่ยนใจในภายหลัง ร้อยละ 52.4

ดังนั้น ผู้ที่เปลี่ยนใจมาเลือกผู้อื่นแทนที่ผู้ที่ตั้งใจจะเลือกไว้แต่แรก เนื่องจากพอใจในนโยบายจากการโฆษณาหาเสียงนั้น อยู่ในระดับปานกลาง

ตัวเลขข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้เลือกตั้งมีจำนวนไม่ถึงครึ่งที่เปลี่ยนใจจากการเลือก ผู้สมัครผู้หนึ่งไว้แล้วไปเลือกผู้สมัครผู้อื่นเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพราะพอใจในนโยบายที่ผู้รณรงค์เสนอในการโฆษณาหาเสียง ในจำนวนนี้กลุ่มผู้เลือกนายอากรมีการเปลี่ยนใจในจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 52.9 รองลงมาคือกลุ่มผู้เลือกนายหิจิตต คือ ร้อยละ 49.8 ซึ่งมีจำนวนเกือบครึ่งหนึ่งของกลุ่มผู้เลือกนายหิจิตตทั้งหมด แสดงว่ากลยุทธ์การหาเสียงของนายหิจิตต และนายอากรสามารถทำให้ผู้เลือกตั้งเปลี่ยนใจมาเลือกตนได้ถึงครึ่งหนึ่งของผู้เลือกตั้งทั้งหมด หากแต่ผู้เลือกตั้งได้นำปัจจัยอื่นมาประกอบการตัดสินใจด้วย เมื่อรวมกันแล้วปัจจัยที่สนับสนุน นายหิจิตตฯ มีมากกว่าจึงทำให้จำนวนผู้เลือกนายหิจิตตฯ มีมากกว่าผู้เลือกนายอากรฯ

ตอนที่ 3 เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 3

ตารางที่ 5.9 แสดงความนิยมที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผู้สมัครเป็นการเฉพาะตัว

คำถาม “การเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ผู้สมัครรับเลือกตั้งส่วนมากจะเป็นคนหน้าเก่า ท่านจึงตัดสินใจที่จะเลือกผู้สมัครผู้ใดเป็นผู้ว่าฯ กทม. ได้ นับตั้งแต่แรกที่เห็นรายชื่อและไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้ง

ตัวบุคคลที่เลือก	ตั้งใจเลือกผู้ใดแล้ว ไม่เปลี่ยนใจในวัน เลือกตั้ง		ไม่มีความเห็น (ไม่แน่ใจ)		เปลี่ยนใจในวัน เลือกตั้ง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
นายพิจิตตฯ	351	65.0	101	18.7	88	16.3	540	68.3
พลตรีจำลองฯ	91	72.2	16	12.7	19	15.1	126	15.9
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	42	65.6	11	17.2	11	17.2	64	8.1
นายอากรฯ	9	56.3	2	12.5	5	31.3	16	2.0
อื่น ๆ	21	46.7	15	33.3	9	20.0	45	5.7
รวม	514	65.0	145	18.3	132	16.7	791	100.0

ตารางที่ 5.9 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้รับเลือกสูงสุด 4 อันดับแรก) แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ที่ตัดสินใจที่จะเลือกผู้ใดเป็นผู้ว่าฯ กทม. ได้ นับตั้งแต่แรกที่เห็นรายชื่อผู้สมัครและไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้ง

นายพิจิตตฯ มีผู้เลือกจำนวน 540 คน ร้อยละ 68.3 ในจำนวนนี้มีผู้ตัดสินใจเลือกนับแต่แรกที่เห็นชื่อนายพิจิตตฯ เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งและไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้ง 351 คน ร้อยละ 65.0 ไม่มีความเห็น 101 คน ร้อยละ 18.7 ไม่ได้ตัดสินใจเลือกแต่แรก มาเปลี่ยนใจเลือกในวันเลือกตั้ง 88 คน ร้อยละ 16.3

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือกจำนวน 126 คน ร้อยละ 15.9 มีผู้ตัดสินใจเลือกตั้งนับแต่แรก และไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้ง จำนวน 91 คน ร้อยละ 72.2 ผู้ไม่มีความเห็น 16 คน ร้อยละ 12.7

ผู้เปลี่ยนใจมาเลือกในวันเลือกตั้ง 19 คน ร้อยละ 15.1

ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ มีผู้เลือกจำนวน 64 คน ร้อยละ 8.1 ผู้เลือกโดยไม่เปลี่ยนใจ 42 คน ร้อยละ 65.6 ไม่มีความเห็น 17.2 เปลี่ยนใจมาเลือก 11 คน ร้อยละ 17.2

นายอากรฯ มีผู้เลือก 16 คน เลือกโดยไม่เปลี่ยนใจ 9 คน ร้อยละ 56.3 ไม่มีความเห็น 2 คน ร้อยละ 12.5 เปลี่ยนใจมาเลือก 5 คน ร้อยละ 31.3

สรุป ผู้เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

เลือกนับแต่แรก que เห็นรายชื่อและไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้ง ร้อยละ 65.0 ถือว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

ผู้ที่ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็นและผู้ที่ไม่ได้ตัดสินใจเลือก แต่เปลี่ยนใจมาเลือกในภายหลัง ร้อยละ 35.0

คำถามข้อนี้แสดงถึงฐานความนิยมที่ผู้เลือกตั้งแต่ละกลุ่มมีอยู่แล้วต่อบุคคลที่ตนเลือกเป็นผู้ว่าฯ ทม.ซึ่งในความนิยมนี้จะรวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่นำมาใช้ประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งตั้งแต่แรกและไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้ง ในกลุ่มผู้เลือก พลตรีจำลองฯ มีจำนวนผู้ที่ตั้งใจจะเลือกตั้งตั้งแต่แรกและไม่เปลี่ยนใจจำนวนร้อยละ 72.2 ในกลุ่มผู้ที่เลือก นายहितตฯ และ ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ ที่ตั้งใจจะเลือกตั้งตั้งแต่แรกและไม่เปลี่ยนใจ จำนวนเกือบเท่ากัน คือ ประมาณร้อยละ 65 สำหรับนายอากรฯ นั้น มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือกนายอากรฯในวันเลือกตั้งสูงสุด คือ ร้อยละ 31.3 ในจำนวนผู้ตั้งใจจะเลือกและเปลี่ยนใจมีร้อยละ 56.3

ตัวเลขจากตารางนี้มีข้อน่าสังเกต คือ หากพิจารณาถึงฐานคะแนนนิยมเดิมที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผู้สมัครพรรคหลังธรรม คือ พลตรีจำลอง จำนวน 91 คน และรวมทั้งผู้ที่ตัดสินใจเลือก ศ.ร.อ.กฤษฎา ซึ่งเคยสมัครเป็นผู้ว่าฯ ทม.ในนามพรรคหลังธรรม จำนวน 42 คน เพื่อวิเคราะห์ว่าคะแนนเสียงของผู้สนับสนุนพรรคหลังธรรมแตกแยกกันหรือไม่ หากนำมารวมกันแล้วจะเหนือกว่าคะแนนเสียงของนายहितตฯหรือไม่ ซึ่งเมื่อรวมกันแล้วได้จำนวนเพียง 133 คน จากจำนวนผู้ตอบคำถามข้อนี้ 791 คน ขณะที่ผู้ตัดสินใจเลือกนายहितตฯ ตั้งแต่แรกมีจำนวน 351 คน แสดงให้เห็นได้ว่าคนในเขตพญาไทใช้ปัจจัยด้านอื่นมาประกอบการตัดสินใจเลือก

ตารางที่ 5.10 ทักษะคนที่ผู้เลือกตั้งมีต่อผลการสำรวจประชามติ (Poll) ที่มีผู้จัดทำขึ้นก่อนการเลือกตั้ง

คำถาม “การหยั่งเสียงโดยการสำรวจจะแนะนำในในตัวผู้สมัคร ซึ่งสถาบันต่าง ๆ จัดทำขึ้นเป็นระยะ ๆ ก่อนการเลือกตั้ง (ก่อน 2 มิ.ย.39) เชื่อถือได้ สมควรนำมาประกอบการพิจารณา

ตัวบุคคลที่เลือก	นำผลการสำรวจมาประกอบการพิจารณาเลือก		ไม่มีความเห็น (ไม่แน่ใจ)		ไม่ได้ใช้ผลการสำรวจประกอบการพิจารณาเลือก		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	นายพิจิตตฯ	237	45.5	161	30.9	123	23.6	521
พลตรีจำลองฯ	43	34.7	28	22.6	53	42.7	124	16.1
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	22	35.5	18	29.0	22	35.5	62	8.1
นายอากรฯ	6	35.3	4	23.5	7	41.2	17	2.2
อื่น ๆ	15	33.3	14	31.1	16	35.6	45	5.9
รวม	323	42.0	225	29.3	221	28.7	769	100.0

ตารางที่ 5.10 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้รับเลือกสูงสุด 4 ลำดับแรก) แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ที่ต้องการหยั่งเสียงโดยการสำรวจประชามติ แนะนำในในตัวผู้สมัครมาประกอบการพิจารณาเลือกผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร

นายพิจิตตฯ มีผู้เลือก จำนวน 521 คน ร้อยละ 67.8 ในจำนวนนี้มีผู้นำผลการสำรวจประชามติ มาประกอบการพิจารณาเลือกจำนวน 237 คน ร้อยละ 45.5 ไม่มีความเห็น (ไม่แน่ใจ) 61 คน ร้อยละ 30.9 ไม่ได้ใช้ Poll ประกอบการพิจารณาเลือก 123 คน ร้อยละ 23.6

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือกจำนวน 124 คน ร้อยละ 16.1 นำผลการสำรวจประชามติมาประกอบการพิจารณาเลือก 43 คน ร้อยละ 34.7 ไม่มีความเห็น (ไม่แน่ใจ) 28 คน ร้อยละ 22.6 ไม่ได้ใช้ Poll ประกอบการพิจารณาเลือก 53 คน ร้อยละ 42.7

ศ.ร.อ.กฤษฎา มีผู้เลือก 62 คน ร้อยละ 8.1 เลือกโดยทำผลการสำรวจประชามติมาประกอบการพิจารณาเลือก 22 คน ร้อยละ 35.5 ไม่แน่ใจ ไม่มีความเห็น 18 คน ร้อยละ 29.0 ไม่นำ Poll มาประกอบการพิจารณาเลือก 22 คน ร้อยละ 35.5

นายอาครฯ มีผู้เลือก 17 คน ทำผลการสำรวจประชามติมาประกอบการพิจารณาเลือก 6 คน ร้อยละ 35.3 ไม่มีความเห็น 4 คน ร้อยละ 23.5 'ไม่ได้' นำผลการสำรวจประชามติมาประกอบการเลือก 7 คน ร้อยละ 41.2

สรุป ความเห็นของผู้เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

เลือกเพราะนำ ผลการสำรวจประชามติ มาประกอบการพิจารณา ร้อยละ 42.0
 ผู้ที่ไม่แน่ใจและผู้ที่ไม่ได้ใช้ ผลการสำรวจประชามติ ประกอบการพิจารณา ร้อยละ 58.0

จากตัวเลขข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ผู้เลือกตั้งที่นำผลของการอ้างอิงเสียงสำรวจคะแนนนิยม ผลการสำรวจประชามติ ในตัวผู้สมัครที่สถาบันต่าง ๆ จัดทำขึ้นก่อนการเลือกตั้ง มาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งมีจำนวนร้อยละ 42 ซึ่งไม่ถึงครึ่งหนึ่งของผู้ตอบคำถามทั้งหมด ในจำนวนนี้เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มผู้เลือกนายหิจิตตฯ 'ได้นำ' ผลการสำรวจประชามติ มาประกอบการเลือกตั้งจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 45.5 ในขณะที่กลุ่มผู้เลือกบุคคลอื่นมีจำนวนผู้นำผลการสำรวจประชามติ มาประกอบการพิจารณาเพียงประมาณ ร้อยละ 35

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ผลการสำรวจประชามติมีผลอยู่บ้าง แต่มีเพียงแค่นำมาพิจารณาประกอบว่าตรงหรือไม่ตรงกับความคิดของตน และ ผลการสำรวจประชามติต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นนั้น จัดทำขึ้นโดยหลายสถาบัน หากผลการสำรวจออกมตรงกันหลายกลุ่ม ผู้เลือกตั้งอาจเชื่อถือ และ ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ก็มีผู้เชื่อถือและนำมาประกอบการพิจารณาเลือก (นายหิจิตตฯ) ถึงร้อยละ 45.5 ของกลุ่มผู้เลือกตั้งทั้งหมด

ตารางที่ 5.11 แสดงความสำคัญของผลการสำรวจประชามติที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจของผู้เลือกตั้ง

คำถาม “ผลของการสำรวจคะแนนนิยมปรากฏว่าผู้ที่ท่านตัดสินใจเลือกในครั้งแรก ไม่ได้รับคะแนนนิยมสูงสุด หากเลือกไปก็คงไม่ได้รับการเลือกตั้ง ท่านจึงเปลี่ยนใจไปเลือกผู้ที่ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตามผลของการสำรวจ (ก่อน 2 มิ.ย.29)

ตัวบุคคลที่เลือก	เลือกตามผลการสำรวจประชามติ		ไม่มีความเห็น (ไม่แน่ใจ)		ไม่เลือกตามผลการสำรวจประชามติ (ไม่เปลี่ยนใจ)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	นายพิจิตตฯ	220	40.6	99	18.3	223	41.1	542
พลตรีจำลองฯ	28	22.6	25	20.2	71	57.3	124	15.7
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	9	14.3	18	28.6	36	57.1	63	8.0
นายอากรฯ	5	29.0	3	17.6	9	52.9	17	2.1
อื่น ๆ	11	23.9	19	41.3	16	34.8	46	5.8
รวม	273	34.4	164	20.7	355	44.8	792	100.0

จากตารางที่ 5.11 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้รับเลือกสูงสุด 4 ลำดับแรก) แสดงให้เห็นถึงผู้ที่เปลี่ยนใจไปเลือกผู้ที่ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดจากผลของการหยั่งเสียงคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครตามที่ตั้งบ้านต่าง ๆ จัดทำขึ้นก่อนการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร

นายพิจิตต มีผู้เลือกจำนวน 542 คน ร้อยละ 68.0 ในจำนวนนี้มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือกเพราะเชื่อผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร จำนวน 220 คน ร้อยละ 40.6 ไม่มีความเห็นหรือแม่แน่ใจ 99 คน ร้อยละ 18.3 เลือกด้วยตัวเอง ไม่ได้เลือกเพราะเปลี่ยนใจตาม Poll 223 คน ร้อยละ 41.1

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือก 124 คน ร้อยละ 15.7 มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือกเพราะเชื่อ Poll จำนวน 28 คน ร้อยละ 22.6 ไม่มีความเห็น (ไม่แน่ใจ) จำนวน 25 คน ร้อยละ 20.2 เลือกด้วย

ตัวเองไม่เปลี่ยนใจตามผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร 71 คน ร้อยละ 57.3 ศ.ร.อ .กฤษญาฯ มีผู้เลือก 63 คน ร้อยละ 8.0 มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือกเพราะเชื่อผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร 9 คน ร้อยละ 14.3 ไม่เห็นด้วยหรือไม่แน่ใจ 18 คน ร้อยละ 28.6 เลือกด้วยตัวเอง ไม่เปลี่ยนใจตามผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร 36 คน ร้อยละ 57.1

นายอากรฯ มีผู้เลือก 17 คน เปลี่ยนใจมาเลือกเพราะเชื่อผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร จำนวน 5 คน ร้อยละ 29.0 ไม่มีความเห็น 3 คน ร้อยละ 17.6 ไม่เปลี่ยนใจ 9 คน ร้อยละ 52.9

สรุป ความเห็นของผู้เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

เปลี่ยนใจจากการตัดสินใจเลือกผู้อื่นมาเลือกนายพิจิตตฯ เพราะเป็นผู้ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตามผลการสำรวจประชามติ ถือว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ร้อยละ 40.6

ไม่มีความเห็นหรือไม่แน่ใจและผู้ที่ไม่เลือกด้วยตนเองไม่ได้เลือกเพราะเป็นผู้ได้คะแนนนิยมสูงสุดตามผลการสำรวจประชามติ ร้อยละ 59.4

คำถามข้อนี้ผู้ศึกษาใครจะทราบว่าการที่นายพิจิตตฯ ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 นั้น ผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร ก่อนการเลือกตั้งมีส่วนชี้นำหรือไม่ ปรากฏว่า มีผู้เปลี่ยนใจจากการเลือกบุคคลอื่นแล้วไปเลือกนายพิจิตตฯ ถึงร้อยละ 40.6 ซึ่งเป็นจำนวนมิใช่น้อย แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ตั้งใจเลือกตั้งแต่แรกมิได้เปลี่ยนใจมาเลือกตามผลการสำรวจประชามติ มีจำนวนสูงกว่าคือ ร้อยละ 41.1 เมื่อรวมกับผู้ไม่มีความเห็นแล้ว มีจำนวนรวมถึงร้อยละ 59.4 ของกลุ่มผู้เลือกนายพิจิตตฯ ทั้งหมด จึงอาจคาดเดาได้ว่าการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นต่อ ๆ ไปในหลายระดับทั้งระดับชาติ และท้องถิ่น นักการเมืองจะหันมาให้ความสำคัญกับการจัดทำผลการสำรวจประชามติของแต่ละสถาบัน จึงน่าที่ประชาชนจะจับตามองดูการจัดทำผลการสำรวจประชามติต่าง ๆ ของแต่ละสถาบันถึงความ น่าเชื่อถือที่จะมีขึ้นมากน้อยเพียงใด

ตารางที่ 5.12 แสดงความสำคัญของผลการสำรวจประชามติที่มีผลทำให้ผู้เลือกตั้งคัดค้านตาม

คำถาม “ผลของการสำรวจทำให้ท่านคัดค้านที่จะเลือกผู้สมัครที่ได้รับคะแนนนิยมมาเป็นอันดับหนึ่งเป็นผู้อ่า กทม.เนื่องจากท่านไม่ได้มีความนิยมต่อผู้สมัครผู้ใดเป็นพิเศษ”

	ตัวบุคคลที่เลือก		เลือกตามผลการสำรวจประชามติ		ไม่มีความเห็น (ไม่แน่ใจ)		ไม่เลือกตามผลการสำรวจประชามติ (ไม่เปลี่ยนใจ)		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	นายพิจิตตฯ	207	38.2	155	21.2	220	40.6	542	68.0	
พลตรีจำลองฯ	30	24.2	23	18.5	71	57.3	124	15.7		
ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ	18	28.6	9	14.3	36	57.1	63	8.0		
นายอภกรฯ	6	35.3	2	11.8	9	52.9	17	2.1		
อื่น	21	45.7	12	26.1	13	28.3	46	5.8		
รวม	282	35.6	161	20.3	349	44.1	792	100.0		

ตารางที่ 5.12 (วิเคราะห์เฉพาะผู้ได้รับเลือกสูงสุด 4 ลำดับแรก) แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ที่ไม่ได้ให้ความนิยมต่อผู้สมัครผู้ใดเป็นพิเศษ เมื่อได้รับรู้ผลของการสำรวจคะแนนนิยม (poll) ว่าผู้ใดได้รับคะแนนนิยมสูงสุดจึงเลือกผู้นั้นเป็นผู้อ่า กรุงเทพมหานคร

นายพิจิตตฯ มีผู้เลือก จำนวน 542 คน ร้อยละ 68.4 มีผู้เลือกเพราะเห็นว่าเป็นผู้ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตามผลของการสำรวจห้วงเสียง (poll) จำนวน 207 คน ร้อยละ 38.2 ไม่มีความเห็นหรือไม่แน่ใจ 115 คน ร้อยละ 21.2 เลือกเพราะเหตุอื่น ไม่ได้เลือกเพราะเห็นว่าเป็นผู้ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตามผลการสำรวจประชามติ 220 คน ร้อยละ 40.6

พลตรีจำลองฯ มีผู้เลือก จำนวน 124 คน ร้อยละ 15.7 มีผู้เลือกเพราะเห็นว่าเป็นผู้ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตามผลการสำรวจประชามติ 30 คน ร้อยละ 24.2 ไม่แน่ใจหรือไม่เห็นด้วย 23 คน ร้อยละ 18.5 เลือกด้วยตัวเองไม่เลือกตามผลการสำรวจประชามติ 71 คน ร้อยละ 57.3

ศ.ร.อ.กฤษฎาฯ มีผู้เลือก จำนวน 63 คน ร้อยละ 8.0 มีผู้เลือกเพราะเห็นว่าได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตามผลการสำรวจประชามติ 18 คน ร้อยละ 28.6 ไม่มีความเห็น หรือไม่แน่ใจ 9 คน ร้อยละ 14.3 เลือกด้วยตัวเองไม่เลือกตามผลการสำรวจประชามติ

นายอากรฯ มีผู้เลือก 17 คน เลือกเพราะเห็นว่าได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตามผลการสำรวจประชามติ 6 คน ร้อยละ 35.3 ไม่มีความเห็น 2 คน ร้อยละ 11.8 ไม่ได้เลือกเพราะเป็นผู้ที่ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดตาม Poll 9 คน ร้อยละ 52.9

สรุป ความเห็นผู้เลือกตั้งที่ตอบแบบสอบถาม

เลือกเพราะคล้อยตามผลการสำรวจประชามติไม่มีความนิยมผู้ใดเป็นพิเศษ ร้อยละ 35.6 ผู้ที่ไม่มีความเห็น และผู้ที่ไม่ได้เปลี่ยนใจมาเลือกนายพิจิตต เพราะคล้อยตามผลการสำรวจฯ ร้อยละ 64.4

จากตัวเลขข้างต้นแสดงว่าผู้ที่ยังไม่ได้มีความนิยมต่อผู้สมัครผู้ใดเป็นพิเศษและเลือกเพราะคล้อยตามผลของการสำรวจคะแนนนิยมในจำนวนนี้กลุ่มผู้เลือกนายพิจิตตฯ มีจำนวนสูงสุดคือร้อยละ 38.2 แต่จำนวนน้อยกว่าผู้เลือกนายพิจิตต โดยนำปัจจัยอื่นมาตัดสินใจมิได้เลือกเพราะคล้อยตามผลการสำรวจฯ ซึ่งมีจำนวนรวม ร้อยละ 63.8

สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ผู้เลือกตั้งเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจ

สรุปผลการวิเคราะห์ตามสมมุติฐานข้อที่ 1

- สถานการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้นก่อให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบต่อตัวผู้สมัคร

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า สถานการณ์การเมืองในขณะนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่ถูกเลือกตั้งนำมาประกอบการตัดสินใจที่จะเลือกผู้ใดเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลปรากฏว่าผู้เลือกตั้งเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจจากการที่เคยเลือกผู้สมัครจากพรรคพลังธรรม โดยเฉพาะตัวพลตรีจำลอง ศรีเมือง มาเลือกนายพิจิตต รัตตกุล เนื่องจากผู้เลือกตั้งเบื่อหน่ายพรรคการเมือง ในความเป็นจริงก็คือผู้เลือกตั้งเบื่อหน่ายพฤติกรรมของนักการเมืองที่สังกัดพรรคการเมืองนั่นเอง และยิ่งไปกว่านั้น การเบื่อหน่ายดังกล่าวเป็นการเบื่อหน่ายพรรค แสดงให้เห็นว่าคนกรุงเทพฯ มองพรรคการเมืองทุกพรรคในขณะนั้นว่าแต่ละพรรคไม่มีความแตกต่างกันแต่อย่างใด

สำหรับสถานการณ์ทางการเมืองระดับท้องถิ่นคือ การบริหารกรุงเทพมหานครในขณะนั้นมีผลทำให้ผู้เลือกตั้งนำไปเป็นปัจจัยในการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจเช่นเดียวกัน นั่นก็คือเหตุของการเบื่อผู้ว่าคนเดิม ๆ ซึ่งก็คือ พลตรีจำลอง ศรีเมือง และ ศ.ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อุธษา เหตุแห่งการเบื่อในครั้งนี้จะเป็นผลมาจากการเบื่อพรรคการเมืองรวมทั้งสถานการณ์การเมืองในระดับชาติ ทำให้เกิดผลสืบเนื่องในทางลบมาถึงตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นที่สังกัดหรือได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง ซึ่งเหตุการณ์ในทำนองนี้มักจะเกิดขึ้นแทบจะทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร ไม่เพียงแต่เฉพาะในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเท่านั้น การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เช่นกัน ผิดกันแต่ว่า ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้น กฎหมายไม่ได้กำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครจะต้องสังกัดพรรคการเมือง ทำให้ผู้ที่เบื่อหน่ายพรรคการเมืองมีทางเลือกอื่นในการเลือกตั้ง นั่นก็คือการเลือกบุคคลที่ลงสมัครแบบอิสระไม่สังกัด หรือได้รับการสนับสนุนจากพรรคการเมือง แต่สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้น กฎหมายกำหนดให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมือง ทำให้คนกรุงเทพฯ ไม่มีทางเลือกอื่น ดังนั้นในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทบทุกครั้งจะเห็นได้ว่า คนกรุงเทพฯ ไปใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยกว่าคนในจังหวัดอื่น

ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของ ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวกรุงเทพมหานคร วันที่ 22 มีนาคม 2535 ในเรื่องของเหตุผลของการไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 ผลการวิจัยสรุปได้ว่า การเบื่อการเมืองโดยเฉพาะไม่พอใจพฤติกรรมของนักการเมืองเป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้คนกรุงเทพฯ ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร¹

ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2538 การที่ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นั้น อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนกรุงเทพฯ เลือกพลตรีจำลองฯ ซึ่งไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองใดในขณะนั้น ก็เนื่องจากว่าสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงเวลานั้นทำให้คนกรุงเทพฯ เบื่อหน่ายต่อพฤติกรรมของนักการเมืองที่สังกัดพรรคการเมืองต่าง ๆ เมื่อมีทางเลือกใหม่ คือ พลตรีจำลองฯ ประกอบกับบุคลิกและภาพลักษณ์ของพลตรีจำลองฯ ในขณะนั้น แตกต่างไปจากภาพของนักการเมืองต่าง ๆ ที่คนกรุงเทพฯ คำนึงเคยอยู่แล้ว

สมบัติ จันทรวงศ์ ได้ให้เหตุผลถึงการที่ประชาชนรู้จักและมีความนิยมในตัว พลตรีจำลองฯ ในขณะนั้นเป็นอย่างสูงไว้ดังนี้

“อันที่จริงการที่ประชาชนจะรู้จักและมีความนิยมในตัวพลตรีจำลองฯ สูงนั้นเป็นสิ่งที่อธิบายได้ไม่ยากนัก เพราะพลตรีจำลองฯ เป็นหนึ่งในกลุ่มทหาร “ขั้วเดิร์ก” ที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการผลักดันให้พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อปี พ.ศ. 2520 และให้พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีต่อจากพลเอกเกรียงศักดิ์ ในปี พ.ศ. 2523 โดยพลตรีจำลองเองเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรี แต่ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 พลตรีจำลองได้ลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการนายกฯ เข้าประจำสำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม เพื่อต่อต้านกฎหมายทำแท้งเสรี และในปี พ.ศ. 2526 พลตรีจำลองฯ ก็เป็นอีกคนหนึ่งที่บทบาทสำคัญยิ่งในการเคลื่อนไหวต่อต้านขบวนการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่กองทัพบกหนุนหลังอยู่ ซึ่งก็กระทำได้สำเร็จ

¹ชัยสิทธิ์ เถลิงมีประเสริฐ และพรศักดิ์ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวกรุงเทพมหานคร วันที่ 22 มิถุนายน 2535 (รายงานการวิจัยเสนอต่อ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 38

ทั้งสองรายการ แต่ประชาชนส่วนใหญ่ที่รู้จักพลตรีจำลองฯดีในฐานะนักปฏิบัติธรรม เป็นคน
 สมถะใจชื่อ มือสะอาด เป็นนักมังสะวิรัติคนสำคัญที่ทำให้เกิดความนิยมรับประทานอาหาร
 มังสะวิรัติขึ้นอย่างกว้างขวาง”²

นอกจากนั้นในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน
 2528 กลุ่มของพลตรีจำลองฯ (กลุ่มรวมพลัง) ได้นำปัจจัยของการ “เบื่อพรรคการเมือง” ของคนกรุง
 เทพมาทำให้เป็นประโยชน์ในการหาเสียงด้วย โดยการกำหนดกลุ่มเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนว่าจะ
 เน้นกลุ่มพลังเงียบ คือ กลุ่มที่ “เบื่อการเมือง” เช่น พวกข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 นักศึกษา อาจารย์ ฯลฯ โดยมุ่งจะให้เห็นถึงโอกาสอันดีที่จะได้เปลี่ยนแปลงทางการเมือง ส่วนใน
 เรื่องของการหาเสียงในขณะที่ผู้สมัครที่สังกัดพรรคหรือกลุ่มอื่น ๆ พยายามใช้ประโยชน์จากความ
 เบื่อหน่าย หรือความไม่พอใจที่ประชาชนมีต่อรัฐบาลหรือพรรคการเมืองร่วมรัฐบาล แต่กลุ่มของ
 พลตรีจำลองฯ (กลุ่มรวมพลัง) พยายามใช้ประโยชน์จากความไม่พอใจของประชาชนในระดับที่
 กว้างกว่า คือต่อพรรคการเมืองโดยส่วนรวม³

ในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 สถานการณ์
 ทางการเมืองในขณะนั้นตามที่ได้เสนอไว้แล้วในบทที่ 4 ทำให้คนกรุงเทพฯ เกิดความเบื่อหน่าย
 การเมืองในจุดหนึ่ง เมื่อมีทางเลือกใหม่ คนกรุงเทพฯ จึงเลือกทางนั้น

สรุปผลการวิเคราะห์ เพื่อพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 2

การโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครเป็นเหตุจูงใจให้ผู้เลือกตั้งเชื่อถือและนำมาประกอบการ
 ตัดสินใจเลือกตั้ง ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยสำคัญที่สุดที่ผู้เลือกตั้งที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่าง
 ได้นำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้ง คือ การรับรู้นโยบายของผู้สมัครจากรูปแบบในการโฆษณา
 หาเสียง ของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังจะเห็นได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 79.1 เห็นด้วยอย่างยิ่ง

² สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ
 กรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขต พ.ศ. 2528 (มูลนิธิเพื่อการ
 ศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2530) , หน้า 22.

³ อ้างในเรื่องเดียวกัน หน้า 23.

ว่าการโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครมีประโยชน์มาก ทำให้สามารถรับรู้นโยบายของผู้สมัครและนำมาประกอบการตัดสินใจเลือกตั้งได้ ชื่อนำสังเกตคือผู้ที่เลือกนายพิจิตตฯ มีความเห็นด้วยกับความเห็นในข้อนี้สูงมาก คือ ร้อยละ 81.9 ของผู้เลือกนายพิจิตต ทั้งหมด

ในจำนวนนี้มีผู้เลือกตั้งที่ยังไม่ได้ตัดสินใจที่จะเลือกผู้ใดตั้งแต่แรก ต่อเมื่อรับรู้นโยบายและแนวทางของผู้สมัครจากการโฆษณาหาเสียงแล้ว จึงตัดสินใจที่จะเลือกผู้ใดเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มีจำนวนร้อยละ 63.7 ซึ่งถือว่าเป็นจำนวนค่อนข้างสูง ชื่อนำสังเกตอีกอย่างหนึ่งก็คือ ผู้ที่เลือกนายพิจิตตฯ หลังจากได้รับรู้นโยบายแล้ว มีจำนวนสูงถึง ร้อยละ 68.0

ผลการวิจัยปรากฏว่า คนกรุงเทพฯ ได้นำนโยบายของผู้สมัครซึ่งรับรู้จากการโฆษณาหาเสียงมาประกอบการตัดสินใจ และเมื่อได้ตัดสินใจไว้แล้วว่าจะเลือกผู้ใด คนกรุงเทพฯ จะไม่เปลี่ยนใจไปเลือกผู้อื่นหลังจากได้รับรู้นโยบายของผู้คนอื่นอีก แสดงว่าคนกรุงเทพมหานคร นำนโยบายของผู้สมัครทุกคนมาประกอบการพิจารณาพร้อม ๆ กัน และให้ความสำคัญกับนโยบายของผู้ใดผู้หนึ่งแล้วจึงตัดสินใจที่จะเลือกผู้หนึ่ง และไม่เปลี่ยนใจเพราะเหตุของการเชื่อในนโยบายที่ได้รับรู้จากการหาเสียงของผู้สมัครอื่นอีกในภายหลัง

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า การโฆษณาหาเสียงของผู้สมัครนั้นสำคัญที่สุด ผู้สมัครผู้ใดที่สามารถนำจุดเด่นของตน หรือสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และนำนโยบายแนวคิดของตนเสนอให้ประชาชนได้รู้ อย่างเป็นระบบจะเป็นผู้ที่ได้เปรียบในการเลือกตั้ง ดังนั้นในการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร จึงได้เห็นการหาเสียงในรูปแบบต่าง ๆ ที่น่าสนใจผิดแผกไปจากที่เคยเป็น

สรุปผลการวิเคราะห์เพื่อพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 3

ผลของการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครที่สถาบันต่าง ๆ จัดทำขึ้นก่อนการเลือกตั้ง ผลชี้ให้เห็นให้ผู้เลือกตั้งคล้อยตามในการลงคะแนนเสียง

ผลการวิจัยปรากฏว่าผู้เลือกตั้งที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการตัดสินใจไว้ตั้งแต่แรก ที่เห็นรายชื่อผู้สมัครแล้ว และไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้งนั้น มีจำนวนร้อยละ 65.0 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ปานกลางค่อนข้างสูง

ในจำนวนนี้กลุ่มผู้เลือก พลตรีจำลองฯ ซึ่งตั้งใจจะเลือกและไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้ง มีจำนวนสูงคือ ร้อยละ 72.2 สำหรับผู้ที่ตั้งใจจะเลือกนายพิจิตตฯ และ ศ.ร.อ.กฤษฏาฯ และไม่เปลี่ยนใจในวันเลือกตั้งนั้น มีจำนวนใกล้เคียงกัน คือ ประมาณร้อยละ 65 ซึ่งจุดนี้แสดงถึงฐานะคະແນນนิยมที่ผู้เลือกตั้งแต่ละกลุ่มมีอยู่แล้วต่อบุคคลที่ตนเลือกเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

สำหรับความสำคัญของผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครก่อนการเลือกตั้งว่าสามารถชี้ให้ผู้เลือกตั้งคล้อยตามได้หรือไม่นั้นปรากฏว่า ผู้เลือกตั้งที่เป็นประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยว่าการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครเชื่อถือได้ สมควรนำมาประกอบการพิจารณาในการเลือกตั้งมีจำนวนร้อยละ 42 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ข้อน่าสังเกตคือในกลุ่มผู้เลือกนายพิจิตตฯ มีผู้นำผลการสำรวจมาประกอบการพิจารณาเลือกสูงกว่าเกณฑ์โดยเฉลี่ยคือ 45.5 สูงกว่ากลุ่มที่เลือกบุคคลอื่น

ผู้ที่เปลี่ยนใจไปเลือกผู้ที่ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร เพราะผู้ที่ตั้งใจจะเลือกตั้งแต่แรกนั้นไม่ได้รับคะแนนนิยมสูง หากเลือกไปก็คงไม่ได้รับการเลือกตั้ง มีจำนวนร้อยละ 34.4 ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แต่ในกลุ่มผู้เลือกนายพิจิตตฯ ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับคะแนนนิยมจากประชาชนสูงสุดตามผลการสำรวจที่สถาบันต่าง ๆ จัดทำขึ้น ดังที่ปรากฏอยู่ในบทที่ 4 นั้น ในจำนวนนี้มีผู้เปลี่ยนใจมาเลือกนายพิจิตตฯ เพราะนายพิจิตตฯ ได้รับคะแนนนิยมสูงสุดจากผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร มีจำนวนพอสมควร คือ 40.6

ผู้ที่เลือกเพราะคล้อยตามผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร เนื่องจากไม่ได้มีความนิยมต่อผู้สมัครผู้ใดเป็นพิเศษ มีจำนวนรวมร้อยละ 35.6 ในจำนวนนี้กลุ่มผู้เลือกนายพิจิตตฯ เพราะคล้อยตามผลของการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครก่อนการเลือกตั้งมีจำนวนร้อยละ 38.2 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ต่ำ แต่เมื่อพิจารณาให้ถ่องแท้แล้วจะเห็นว่าตัวเลขดังกล่าวมีความสำคัญพอสมควร เนื่องจากการตัดสินใจผลการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้น ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์ในการตัดสิน ผู้สมัครผู้ใดได้คะแนนเสียงสูงสุดเกินกว่าผู้สมัครอื่นทั้งหมดเพียงแค่ 1 คะแนนเท่านั้น ก็ถือว่าได้รับชัยชนะจากการเลือกตั้งแล้ว เมื่อนำคะแนนที่นายพิจิตตฯ ได้รับจากการเลือกตั้งของประชาชนชาวพญาไท เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 มีจำนวน 13,437 คะแนน และเมื่อนำจำนวนร้อยละ 38.2 มาคำนวณหาจำนวนเต็ม มีจำนวนสูงถึง 5,132 ซึ่งเมื่อหักออกจากจำนวนคะแนนที่ได้ทั้งหมดแล้วจะเหลือเพียง 8,305 คะแนน ซึ่งต่ำกว่าคะแนนที่พลตรีจำลองฯ ได้รับคือ 8,650 คะแนน แต่สำหรับคะแนนของพลตรีจำลองฯ เองนั้น พลตรีจำลองฯ ได้รับการเลือก

ตั้งจากชาวพญาไทมีคะแนน 8,650 คะแนน ในจำนวนนี้มีผู้เลือกพลตรีจำลองฯ เพราะคล้อยตามผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัคร จำนวนร้อยละ 24.2 เมื่อคิดเป็นจำนวนเต็มมีจำนวนสูงถึง 2,093 คะแนน เมื่อหักออกจากจำนวนคะแนนที่ได้ทั้งหมดแล้วจะเหลือ 6,557 เช่นกัน

ข้อน่าสังเกตคือผู้ที่เลือกนายพิจิตตฯ และพลตรีจำลองฯ เพราะคล้อยตามผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครนั้น คงจะคล้อยตามผลการสำรวจต่างสถาบันกัน จึงถือได้ว่าผลการสำรวจคะแนนนิยมในตัวผู้สมัครก่อนการเลือกตั้งนั้นมีผลชี้นำพอสมควร